

מושבות בנות 100

Centennial of
Yesud Ha-ma'ala
& Nes Ziyona

301

8/1983

אלול התשמ"ג

משרד התקשורת
השירות הבולאי

MINISTRY OF COMMUNICATIONS
PHILATELIC SERVICES

נס-ציונה

נס ציונה השוכנת במישור החוף, בין רחובות לראשון-לציון, נוסדה בשנת תרמ"ד (1883), היא אחת המושבות הראשונות שקמו מאז חידוש ההתיישבות היהודית בארץ ישראל במאה הקודמת. אכן, תולדות מאה שנות קיומה יוצאות דופן ומעניינות. קודם עמד במקום כפר ערבי, וואדי חנין – "עמק השושנים" – שמו. הטמפלר* הגרמני רייזלר רכש כאן פרדס והקים את ביתו. בעת ביקור ברוסיה נודמן לו להכיר את ראובן לרר, שהיה ציוני דתי. לרר קיבל הצעה של הגרמני להחליף את אחוזתו בארץ הקודש בזו שלו בקירבת אודיסה.

בשנת 1883 הגיע לרר ארצה, קיבל את רכושו וקרא לו בשם "נחלת ראובן". לאחר זמן-מה הצטרפו אליו עובדים יהודיים אחדים, שהקימו את ביתם במקום. היישוב חי בשלווה ועיקר דאגתם של המתישבים היתה להשלים ללרר את המניין, שהיה דרוש לו לתפילה.

שמה של נס ציונה שאול מנבואתו של ירמיהו (פרק ד' פס' ו'): "שאו-נס ציונה", שם שניתן לה בצורה הפגנתית שעה שהניפו, בשנות התשעים של המאה הקודמת, את דגל התכלת-לבן למורת רוחו ולמרות התנגדותו של השלטון הטורקי. האווירה הנינוחה, ששררה במקום בדרך כלל, לא נעלמה מעיניהם של היהודים ושל הערבים כאחד. ניתן לומר, שנס ציונה היתה אז אחד הישובים היחידים, שבו היהודים והערבים חיו יחדיו בשלום.

אחרי מלחמת הקוממיות נטשו הערבים את המקום. נס ציונה התפתחה והתרחבה במהרה. צצו רובעים ופרברים חדשים, שהתמזגו למושבה המונה כיום כ-14,000 תושבים.

* טמפלר – אביר ההיכל; כינוי לחבר מיסדר דתי של פרשים נוצריים, שהוקם בירושלים בתקופת הצלבנים.

כלכלתה של המושבה מתבססת בעיקר על חקלאות וענף ההדרים הוא הענף הכלכלי הראשי. שמה של נס ציונה ניקשר גם לגידול דבורים אולם, במרוצת השנים התפתחה גם תעשייה מקומית, נפתחו מפעלים לייצור קראמיקה, זכוכית סיבית, אביזרי חשמל ועוד. המכון למחקר ביולוגי שהוקם בנס ציונה לפני שנים אחדות משמש גם הוא מקור פרנסה חשוב לתושבי המקום.

יסוד המעלה

בדיוק לפני מאה שנה, בשנת 1883, הוקמה המושבה יסוד המעלה, אחת המושבות של חובבי-ציון. בנקודה הזאת, בקצה ימת החולה ובאחד האזורים השוממים ביותר של ארץ ישראל בימים ההם, התיישבה קבוצה של יהודים פולניים מן העיר מזריץ'. הם רכשו את האדמה מידי אחת המשפחות בצפת, שעבדה אותה 11 שנים קודם לכן וקראו למקום יסוד המעלה. כפי שנאמר בספר עזרא: "כי באחד לחדש הראשון הוא יסד המעלה מבבל". (פרק ז' פס' ט').

החלוצים היו חיים בצריפים עשויים קני-סוף על שפת הימה, בתנאים, שקשה להעלותם על הדעת. על-אף מעשי השוד של הבידואים ושיטפונות, שפקדו את המקום מזמן לזמן ולמרות ידיעותיהם הקלושות בחקלאות הם היו נחושים בדעתם להמשיך ולהאחז באדמת המקום.

הכללתו של הישוב (בשנת 1900) בין המושבות, שהברון אדמונד דה רוטשילד הושיט להם עזרה, לא הועילה. התכנית לנטוע עצי תות לשם גידול תולעת המשי לא האירה פנים למתיישבים ולא נותרה להם כל ברירה אלא להתפרנס למחייתם מגידול דגנים ושומשמין, וזאת עד שנות הארבעים, כשפיק"א — חברה יהודית להתיישבות בארץ-ישראל — החלה להעניק להם סיוע מוגדל.

חבורת צעירים נמרצים ממושבים סמוכים, שזכו לכינוי "בני פלא",

הצטרפה ליסוד המעלה ואחרי מלחמת הקוממיות התיישבו במושבה גם עולים חדשים.

ייבוש ביצות החולה הביא להרחבת שטחי האדמה הראויים לעיבוד חלקאי. כיום מונה המושבה 550 חברים, המעבדים 8,000 דונמים של אדמה. הם מגדלים ירקות, פירות ודגים. המקום משמש נקודת מוצא לטיולים בשמורת החולה דבר הפותח בפני הישוב מקור פרנסה נוסף.

ס. מן

מעצב הבולים: צבי רוזנברג
THE STAMPS DESIGNER: Z. ROSENBERG

Palestine Jewish Colonization Association — extended extra aid.

A company of energetic youngsters from moshavim, known as Bnei Pele, joined Yesud Ha-Maala, and after the War of Independence their numbers were strengthened by new immigrants. Drainage of the Huleh in the 1950s changed the macro-environment of the settlement, and its inhabitants obtained more farmland and workable fields. Today its 550 people work 8,000 dunams of land, and their economy includes vegetable and fruit growing and fisheries. Another source of income stems from the fact that Yesud Ha-Maala is the starting-point for excursions to the Huleh Nature Reserve. Yesud Ha-Maala's shield-shaped emblem depicts, on three separate sections, a homestead, orchards and swamps.

Sylvia Mann

blue-and-white banner was unfurled in defiance of the Turkish authorities. Its pleasant atmosphere attracted Jews and Arabs, and it was almost the only village where both lived in harmony, each keeping to their own side of the main road! After the War of Independence the Arabs left, while about 2,000 Jews remained. Nes Ziyona quickly began to expand. New suburbs sprang up, and today Nes Ziyona is an agreeable township of 14,000 souls. Its emblem shows the national flag above a clover-leaf displaying bees, citrus fruit and light industry.

A century ago, in 1883, YESUD HA-MAALA was founded. Bordering the Huleh swamps, in one of the wildest areas of Palestine of a hundred years back, a group of Polish Zionists from the town of Mezirech made their home here. They bought the land from a Jewish family from Safed who had cultivated it for eleven years, and named it Yesud Ha-Maala, or the Beginning of the Ascent, from Ezra 7:9, "For upon the first day of the first month began he to go up from Babylon."

The pioneers lived in reed huts on the edge of the marshes, and conditions were unspeakably harsh. Malaria, marauding Bedouin, flooding and their own inadequate farming knowledge plagued the settlers, but they were determined never to give up.

In 1900 Baron Edmund de Rothschild included Yesud Ha-Maala in the villages he sponsored, but with little result. Projects like the introduction of mulberry trees for silkworm breeding were unsuccessful, and the colonists subsisted on unirrigated grain crops until the 1940s, when PICA — the

NES ZIYYONA is a thriving townlet on Israel's coastal plain between Rehovot and Rishon le Zion. Basically agricultural, with citriculture providing regular and seasonal work, it also produces honey, for which the area is noted. Over the years industries were developed, and include factories making ceramics, fibreglass, electrical goods and other items. Another important source of employment is the recently established Centre for Biological Research.

One of the earliest settlements in the country, Nes Ziyvona was founded in 1883, and its century-long story is unusual and interesting. It was originally an Arab hamlet, Wadi Hanin or Valley of Roses, where in 1878 a German Templar named Reisler bought an orange orchard and built himself a house in its midst.

On a visit to Russia, Reisler chanced to meet an orthodox Zionist, Reuben Lehrer, who agreed to exchange his Russian homestead for that in Wadi Hanin. In 1883 he arrived to take possession of his property and called it Nahlat Reuben. Soon a few Jewish labourers joined him. Houses were erected, and the little colony lived happily while endeavouring to fulfil Reuben Lehrer's aim to have at least ten men for a "minyan," or ritual quorum.

Nes Ziyvona received its present name — a Standard toward Zion from the command in Jeremiah 4:6 to "Set up the standard toward Zion," when in the 1890's the

המשרד הראשי: שד' ירושלים 12, יפו 61080
MAIN OFFICE: TEL AVIV - YAFO - ISRAEL
